

wództwa i miasta wyłączonego z tego województwa lub dla obszarów obejmujących dwa lub więcej województw.

Art. 29. Zasady i zakres koordynacji w obrębie transportu samochodowego oraz jednostki organizacyjne upoważnione do jej wykonywania ustala Rada Ministrów.

Rozdział 9.

Przepisy karne.

Art. 30. 1. Kto wbrew przepisom art. 11 wykonuje przewóz drogowy niezgodnie z zakresem lub warunkami ustalonymi na podstawie art. 7 i 8 lub przekracza uprawnienia określone w otrzymanym zezwoleniu lub potwierdzeniu zgłoszenia — podlega karze grzywny do 4.500 złotych.

2. Kto prowadząc transport drogowy nie stosuje się do zakazów lub nakazów zawartych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 i art. 10 pkt 1

— podlega karze grzywny do 4.500 złotych.

3. Kto:

1) wykonując przewóz drogowy nie dopełnia wbrew przepisom art. 9 ust. 2 obowiązków ustalonych w zezwoleniu na wykonywanie tego przewozu lub

2) przy prowadzeniu transportu drogowego nie stosuje się do nakazów zawartych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 10 pkt 2

— podlega karze grzywny do 3.000 złotych.

Art. 31. 1. Kto bez ważnej przyczyny uchyła się od nałożonego obowiązku świadczenia usług przewozowych określonych przepisami art. 12, 13 i 14

— podlega karze grzywny do 4.500 złotych.

2. Kto wykonuje świadczenia usług przewozowych niezgodnie z przepisami art. 14 lub niezgodnie z nakazem świadczenia tych usług

— podlega karze grzywny do 3.000 złotych.

Art. 32. Kto wykonując na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przewóz drogowy pojazdami samochodowymi zarejestrowanymi za granicą narusza przepisy wymienione w art. 20 ust. 3

— podlega karze grzywny do 4.500 złotych.

Art. 33. Kto wbrew przepisom art. 23 wykonuje usługi spedycyjne bez zezwolenia lub przekracza uprawnienia w nim zawarte

— podlega karze grzywny do 4.500 złotych.

Art. 34. Kto używa służbowych pojazdów samochodowych niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 26

— podlega karze grzywny do 3.000 złotych.

Art. 35. 1. W urzędach i instytucjach, przedsiębiorstwach i zakładach państwowych oraz w jednostkach spółdzielczych

i społecznych odpowiedzialność karną, określoną w art. 30—34 ponosi jako współsprawca osoba, która wydała decyzję powodującą odpowiedzialność karną lub wbrew obowiązkowi uchyliła się od wydania decyzji, co spowodowało odpowiedzialność karną.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 nie podlega karze osoba, która wykonała decyzję organu przełożonego lub nadzorczego.

Art. 36. Orzekanie w sprawach wymienionych w art. 30—35 odbywa się w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Art. 37. Niezależnie od postępowania karno-administracyjnego w sprawach określonych w art. 30—35 organ udzielający zezwolenia na prowadzenie transportu drogowego może:

1) w stosunku do krajowego transportu drogowego i spedycji krajowej — cofnąć na stałe lub na czas oznaczony udzielone zezwolenie lub potwierdzenie zgłoszenia;

2) w stosunku do międzynarodowego transportu drogowego — cofnąć na stałe lub na czas oznaczony udzielone zezwolenie.

Rozdział 10.

Przepisy końcowe.

Art. 38. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają przepisów:

1) ustawy z dnia 18 lipca 1950 r. o dostarczaniu środków przewozowych na rzecz wojska i służby bezpieczeństwa publicznego w czasie pokoju (Dz. U. Nr 36, poz. 322);

2) art. 10 dekretu z dnia 24 grudnia 1952 r. o przewozie przesyłek i osób kolejami (Dz. U. z 1953 r. Nr 4, poz. 7);

Art. 39. Tracą moc:

1) ustawa z dnia 8 stycznia 1951 r. o transporcie drogowym (Dz. U. Nr 4, poz. 26, z 1953 r. Nr 43, poz. 210 i z 1958 r. Nr 1, poz. 1);

2) dekret z dnia 16 stycznia 1946 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Państwowa Komunikacja Samochodowa” (Dz. U. Nr 4, poz. 31).

Art. 40. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc dotychczasowe przepisy.

Art. 41. Ustawa wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

U S T A W A

z dnia 27 listopada 1961 r.

o normalizacji.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Celem działalności normalizacyjnej jest zwiększenie stopnia typizacji i unifikacji produkcji, ułatwienie

jej specjalizacji i koncentracji, określanie i podnoszenie jakości oraz obniżanie kosztów; przyspieszanie postępu technicznego; racjonalne wykorzystywanie materiałów i energii; zwiększanie wydajności, bezpieczeństwa i higieny pracy; podnoszenie zdrowotności publicznej; ułatwianie wzajemnych stosunków gospodarczych z innymi krajami.

2. Normy ustanowione w wyniku działalności normalizacyjnej określają dla powtarzających się zadań w gospodarce narodowej najodpowiedniejsze jednolite rozwiązania techniczne i ekonomiczne w zakresie rodzajów, stopniowania cech, wymiarów, właściwości przedmiotów i ich części składowych, czynności, procesów technologicznych i metod badań oraz ustalają jednolicie pojęcia i oznaczenia stosowane w dokumentacji technicznej.

Art. 2. Działalność normalizacyjna jest jednym z podstawowych zadań ministerstw i innych organów wymienionych w niniejszej ustawie.

Rozdział 2.

Polski Komitet Normalizacyjny.

Art. 3. 1. Centralnym organem administracji państwowej w zakresie normalizacji jest Polski Komitet Normalizacyjny, zwany dalej „Komitetem”.

2. Komitet podlega Prezesowi Rady Ministrów. Prezes Rady Ministrów może sprawowanie nadzoru nad działalnością Komitetu przekazać jednemu z członków Rady Ministrów.

3. Na czele Komitetu stoi Prezes.

4. Prezesa i zastępców Prezesa Komitetu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów.

Art. 4. 1. Do zakresu działania Komitetu należy:

- 1) opracowywanie zasad organizacji prac normalizacyjnych oraz wytycznych prowadzenia tych prac i przedstawianie właściwym ministrom wniosków w tym zakresie,
- 2) prowadzenie studiów i prac badawczych w zakresie metodyki i techniki normalizacyjnej oraz ustalanie na zasadach naukowych metod prac normalizacyjnych,
- 3) opracowywanie projektów wieloletnich i rocznych planów prac normalizacyjnych w gospodarce narodowej, sprawowanie kontroli nad wykonywaniem tych planów przez resorty i nad właściwym wykorzystaniem środków finansowych na prace normalizacyjne oraz sprawowanie kontroli nad stosowaniem norm,
- 4) opracowywanie, analizowanie projektów norm i ustanawianie Polskich Norm, wydawanie ich i rozprowadzanie oraz wydawanie organu Komitetu pod nazwą „Biuletyn Polskiego Komitetu Normalizacyjnego”,
- 5) organizowanie szkolenia, upowszechnianie wiadomości, wydawanie prac naukowych oraz czasopism fachowych z zakresu normalizacji,
- 6) wymiana doświadczeń i publikacji z odpowiednimi organizacjami innych państw oraz występowanie za granicą w sprawach dotyczących normalizacji,
- 7) wykonywanie innych zadań, wynikających z niniejszej ustawy.

2. Szczegółowy zakres działania Komitetu określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

3. Przy wykonywaniu swoich zadań Komitet działa w porozumieniu z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów, Komitetem do Spraw Techniki, z zainteresowanymi ministrami oraz współpracuje z instytucjami naukowymi.

Art. 5. 1. Przy Komitecie działa Rada Normalizacyjna jako organ powołany do występowania z wnioskami i wydawania opinii w sprawach kierunków i planów prac Komitetu oraz sprawozdań z wykonania tych planów.

2. Zakres działania i skład Rady Normalizacyjnej, tryb powoływania jej członków, organizację i sposób jej działania określi statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów.

Rozdział 3.

Prace normalizacyjne.

Art. 6. 1. Prace normalizacyjne prowadzone są na zasadach naukowych i w sposób planowy.

2. Plany prac normalizacyjnych wchodzi w skład narodowych planów gospodarczych i uwzględniają w pierwszej kolejności potrzeby podstawowych gałęzi gospodarki narodowej.

3. Na wniosek Ministra Handlu Zagranicznego resorty produkujące artykuły przeznaczone na eksport uwzględniają w planach prac normalizacyjnych opracowania dotyczące artykułów przeznaczonych na eksport.

Art. 7. 1. Ze względu na zakres obowiązywania i znaczenie dla gospodarki narodowej — rozróżnia się:

- 1) Polskie Normy — powszechnie obowiązujące,
- 2) normy branżowe — obowiązujące w zakresie określonej branży (dziedziny gospodarki) niezależnie od organizacyjnego podporządkowania zakładów pracy,
- 3) normy zakładowe — obowiązujące w jednym lub kilku zakładach pracy.

2. Polskie Normy oznacza się znakiem „PN”, normy branżowe — znakiem „BN”, a normy zakładowe — znakiem „ZN”.

3. Zainteresowani ministrowie w porozumieniu z Komitetem określają branże (dziedziny gospodarki), w jakich ustanawiane będą normy branżowe.

4. Komitet w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami określa tematy, które ze względu na ich znaczenie dla gospodarki lub zabezpieczenie potrzeb odbiorców powinny być objęte Polskimi Normami.

Art. 8. 1. Projekty Polskich Norm, norm branżowych i norm zakładowych opracowują, zgodnie z planami prac normalizacyjnych, uspołecznione zakłady pracy i jednostki organizacyjne zainteresowanych resortów.

2. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Komitetem powierzają prowadzenie prac normalizacyjnych odpowiednim instytucjom jako ośrodkom normalizacyjnym w danej branży.

Art. 9. 1. Polską Normę ustanawia Komitet.

2. Normę branżową ustanawia właściwy minister, który może w porozumieniu z Komitetem przekazać to uprawnienie dyrektorowi właściwego branżowo zjednoczenia lub innej jednostki organizacyjnej.

3. Normę zakładową ustanawia dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej), który może przekazać to uprawnienie kierownikowi zakładu pracy.

4. Polską Normę i normę branżową ogłasza Komitet w Monitorze Polskim przez wymienienie jej numeru, tytułu, daty ustanowienia i daty, od której norma obowiązuje, oraz zakresu mocy obowiązującej.

Art. 10. 1. W przypadkach uzasadnionych ważnym interesem gospodarczym może być udzielone zezwolenie na odstępianie od normy. Decyzja zezwalająca na odstępianie od normy powinna równocześnie określać warunki, jakie mają być zachowane w związku z udzielonym zezwoleniem, oraz okres ważności zezwolenia.

2. Zezwolenia na odstępianie od Polskiej Normy udziela Komitet na wniosek właściwego ministra uzgodniony z zainteresowanymi ministrami.

3. Zezwolenia na odstępianie od normy branżowej udziela, po uzgodnieniu z zainteresowanymi ministrami, organ, który ustanowił tę normę.

Art. 11. Komitet w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami określi tryb opracowywania, uzgadniania i ustanawiania norm, zasady i sposób prowadzenia ich rejestru oraz tryb udzielania zezwolenia na odstępianie od normy.

Art. 12. Artykuły wykonane zgodnie z Polskimi Normami i z normami branżowymi powinny być oznaczane znakiem zgodności z normą na zasadach i w sposób określony przez Komitet.

Art. 13. Minister Finansów w porozumieniu z Komitetem oraz z Komitetem do Spraw Techniki określa źródła i sposób finansowania prac normalizacyjnych w uspołecznionych zakładach pracy.

Art. 14 Prezes Rady Ministrów na wniosek Komitetu określi organy obowiązane do przeprowadzania kontroli prac normalizacyjnych oraz stałej i doraźnej kontroli stosowania norm, jak również zakres i sposób przeprowadzania tej kontroli.

Rozdział 4.

Przepisy karne.

Art. 15. 1. Kto, będąc kierownikiem zakładu pracy bądź osobą odpowiedzialną za działalność produkcyjną lub usługową albo za kontrolę techniczną, nie stosuje w procesie produkcji Polskich Norm i norm branżowych, dopuszcza do wykonania prac niezgodnych z tymi normami lub wprowadza do obrotu artykuły nie odpowiadające tym normom albo też nie zachowuje szczególnych warunków ustanowionych w związku z zezwoleniem udzielonym na odstąpienie od tych norm

— podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub karze grzywny do 4.500 złotych.

2. Orzekanie w sprawach określonych w ust. 1 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Art. 16. 1. Osoba określona w art. 15 ust. 1, która w wyniku niestosowania Polskiej Normy lub normy branżowej naraża życie lub zdrowie człowieka na niebezpieczeństwo albo powoduje powstanie poważnej szkody dla interesów gospodarczych Państwa

— podlega karze więzienia do lat trzech.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie

— podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub karze grzywny do 10.000 złotych.

Art. 17. 1. Kto wbrew obowiązującym przepisom nie oznacza artykułów znakiem zgodności z normą lub używa

tych znaków niezgodnie z przepisami — podlega karze grzywny do 4.500 złotych.

2. Orzekanie następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Rozdział 5.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 18. 1. Dotychczasowe normy państwowe obowiązujące stają się Polskimi Normami w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe normy państwowe zalecane i normy resortowe pozostają w mocy do czasu ich unieważnienia przez organ, który je ustanowił, bądź do czasu ustanowienia ich jako Polskie Normy lub normy branżowe w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 19. 1. Przepisów niniejszej ustawy nie stosuje się do norm — wskaźników pracy i płacy, zaspokajania potrzeb, zużycia materiałów i energii, ubytków naturalnych, kosztorysów, zaopatrzenia i obrotu.

2. Wskaźników wymienionych w ust. 1 nie należy nazywać normami bez jednoczesnego określania ich rodzaju.

Art. 20. Normy dotyczące narzędzi mierniczych, podlegające obowiązkowi legalizacji lub uwierzytelnienia, nie mogą być sprzeczne z przepisami dekretów z dnia 19 kwietnia 1951 r. o organach administracji miar oraz o miarach i narzędziach mierniczych (Dz. U. z 1951 r. Nr 26, poz. 195 i z 1956 r. Nr 54, poz. 244) oraz przepisami na jego podstawie wydanymi.

Art. 21. Ustawa nie narusza uprawnień Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w zakresie jakości środków farmaceutycznych.

Art. 22. Ilekroć w ustawie jest mowa o ministrach lub resortach, rozumie się przez to również komisje i komitety sprawujące funkcje naczelnych organów administracji oraz urzędy centralne.

Art. 23. Traci moc dekret z dnia 4 marca 1953 r. o normach i o Polskim Komitecie Normalizacyjnym (Dz. U. z 1953 r. Nr 15, poz. 61 i z 1956 r. Nr 54, poz. 244).

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie po upływie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

USTAWA

z dnia 27 listopada 1961 r.

o targach i wystawach krajowych.

Art. 1. Przepisy ustawy stosuje się do targów, kiermaszów i wystaw gospodarczych odbywanych w kraju przy udziale wyłącznie wystawców krajowych.

Art. 2. 1. Targi są przedsięwzięciem obejmującym przegląd wytwórczości oraz reklamę towarów, zorganizowanym w celu zawierania przez wystawców umów na dostawę towarów lub wykonywanie usług.

2. Kiermasze są przedsięwzięciem organizowanym poza stałym miejscem działalności wystawców w celu reklamy i sprzedaży towarów i wykonywania usług bezpośrednio ludności.

3. Wystawy są przedsięwzięciem służącym celom dydaktycznym i propagandowo-informacyjnym w zakresie działalności gospodarczej, nie połączonym ze sprzedażą.

Art. 3. Przepisy ustawy nie dotyczą:

- 1) wystaw, targów i kiermaszów, obejmujących sprzedaż i wystawiennictwo książek i dzieł sztuki,
- 2) targów, kiermaszów i wystaw o zasięgu nie przekraczającym powiatu,
- 3) jarmarków, tj. odbywanych tradycyjnie okresowych zjazdów ludności mających na celu zbycie przez wytwórców ich własnych wytworów oraz produktów rol-